

JAARVERSLAG 2016

Oprichtingsdatum en doel

De vereniging werd opgericht op 16 mei 1973.

Zij heeft ten doel: het bevorderen van de leefbaarheid van Den Haag met behoud van zijn karakteristieke waarden. De vereniging tracht dit doel te bereiken met alle haar ten dienste staande wettige middelen.

Samenstelling van bestuur en werkgroepen in dit verenigingsjaar

Bestuur:

Voorzitter	René (R.) Vlaanderen (tot 19 april 2016) Henk (H.W.) Bakker (vanaf 19 april 2016)
Secretaris	Ineke (mw. W.) Goudswaard
Penningmeester en ledenadministratie	Jaap (J.) Trouw
Vice-voorzitter en coördinator van de Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen	Jacob (J.) Bijl
Hoofdredacteur Ons Den Haag	Martin (M.A.M.) Snuverink
Coördinator Werkgroep Activiteiten & Excursies	Bert (L.A.) de Nennie
Coördinator Werkgroep Levende Historie	Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum
Lid (verantwoordelijk voor de Wenskaarten)	Hanny (mw. J.W.M.) Wesseling – Gommers (tot 25 oktober 2016)
Lid (verantwoordelijk voor PR, Communicatie en Website)	Peter (J.F.P.) Reinders (vanaf 25 oktober 2016)

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Veronica (mw. V.M.C.) van Berkel – van den Honert
Anneke (mw. A.) de Graaf
Marjan (mw. M.) Jansen (vanaf 19 juli 2016)
Theo (Th.F.G.) van Maanen (tot 11 mei 2016)
Bert (L.A.) de Nennie (coördinator)
Marjette (mw. M.C.J.) Yap

Werkgroep Levende Historie

Jasper (J.) Beelaard
Carla (mw. C.M.) van Beers (vanaf februari)
Henk (H.G.) Boenders
Charlotte (mw. C.M.) Kamermans
Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum (coördinator)
Jan (J.G.M.) van der Ploeg

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Jacob (J.) Bijl (coördinator)
Eveline (mw. E.C.C.) Blitz
Elsbeth (mw. E.) van Hijckama Vlieg
Valentijn (V.) van Koppenhagen

Alexander (A.L.) Messelaar
Christine (mw. C.) Sijbesma
Ruud (R.P.) Voskuil

Redactie 'Ons Den Haag'

Els (mw. E.M.) van den Broek
Niek (N.M.E.) 't Hart
Bert (B.) Hilberts (tot september)
Madeleine (M.) Lim (van maart tot en met mei)
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys
Martin (M.A.M.) Snuverink (hoofdredacteur)
Casper de Weerd (vanaf september)

Redactie Website

Alexander (A.L.) Messelaar (hoofdredacteur en namens de werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen)
Bert (L.A.) de Nennie (namens de werkgroep Activiteiten en Excursies)
Peter (J.P.F.) Reinders (namens het bestuur)
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys (tekstredacteur)
Martin (M.A.M.) Snuverink (namens de redactie Ons Den Haag)

Algemeen

Het gaat goed met de vereniging Vrienden van Den Haag. We mogen ons verheugen in een scala aan activiteiten en een groep actieve leden, zoals ook mag blijken uit de bij dit jaarverslag gevoegde bijdragen van de werkgroepen Activiteiten en Excursies, Levende Historie en Stadsbeeld & Stadsgroen en de Redacties van Ons Den Haag en de Website. Voorts heeft de vernieuwde website, die op de Algemene Ledenvergadering van 25 oktober 2016 gelanceerd werd, de nodige inspanningen vereist. Het bestuur vergaderde in 2016 twaalf keer.

PR en communicatie

De Vriendenborrel blijkt steeds weer een aangename en drukbezochte gelegenheid te zijn om elkaar als Vrienden te ontmoeten en te spreken. Deze bijeenkomsten vormen voor bestuur en de andere actieve leden een belangrijk inspiratiebron. Hoewel de vereniging groeit en bloeit - het ledental nam in 2016 opnieuw toe, zij het niet tot de gehoopte 1600- blijft het een belangrijk punt van aandacht voor het bestuur om voldoende actieve leden bij ons werk te betrekken.

In 2016 introduceerde het bestuur het cadeaulidmaatschap dat leden aan familieleden, vrienden, bekenden en burens kunnen aanbieden. Het is een fraai uitgevoerde map met informatie over de Vereniging Vrienden van Den Haag, waaronder twee exemplaren van Ons Den Haag, enkele wenskaarten en een bon die recht geeft op een lidmaatschap voor een jaar. Ook is het inmiddels mogelijk om op vertoon van de Ooievaarspas korting op de contributie te krijgen.

Wenskaarten

De wenskaartenverkoop verliep in 2016 wederom naar wens. Mede daardoor staat de vereniging er ook financieel gezien gezond voor. In 2016 zijn de Vrienden met een verkoop- en promotiekraam aanwezig geweest op de Dag van de Haagse Geschiedenis, het Escampfestival, de Dag van de Architectuur en het Wateringse Veld Hardlooffestijn. Bij het UIT-Festival was de Vereniging niet meer welkom, omdat men alleen podiumkunsten wilde toelaten, waarmee deze inkomstenbron verviel. Ten behoeve van de nieuwe serie wenskaarten stuurden 15 Vrienden-fotografen 123 foto's in ter beoordeling door de jury. Deze bestond dit jaar uit Frank van Haalen

(fotograaf), Bert de Nennie (bestuurslid) en Trude Rutten (manager VVV-Centrum). De presentatie van de nieuwe serie wenskaarten 2016 vond dit jaar plaats in het Haags Historisch Museum. De eerste serie werd door Vrienden-voorzitter Henk Bakker gepresenteerd en officieel aangeboden aan de directeur van het museum dhr. drs. Marco van Baalen op 9 november 2016.

Bij de Centrale Bibliotheek werd de Vereniging weer van harte welkom geheten, zodat de kraam op de parterre, zoals altijd goed bemenst gedurende zeven dagen per week, vijf weken lang, zich weer op volle toeren kon presenteren. De wenskaart van Haagse Harry was daarbij een groot succes, zelfs vóórdát de bibliotheek opening werden daar al kaarten van verkocht!

In totaal, inclusief de winkelverkoop, werden dit jaar ongeveer 10.900 kaarten verkocht, waarvan 1854 stuks in december in de bibliotheek door de vereniging en 755 via privé activiteiten. Verder werden nog 48 verjaardagskalenders verkocht en 5 DVD-boxen.

Ledenvergaderingen

Na het huishoudelijke deel van de ledenvergadering van 19 april 2016 nam mevrouw Petra Brekelmans ons in een enthousiasmerend betoog mee in de ontwikkelingen van de renovatie van landhuis Ockenburgh, dat voor een groot deel door vrijwilligers vorm wordt gegeven. In de najaarsvergadering van 25 oktober gaf toneelregisseur Jeroen De Man de aanwezigen een inkijkje in de ontwikkelingen rond de fusie van de Koninklijke Schouwburg, het Nationale Toneel en Theater aan het Spui tot Het Nationale Theater.

Bestuurswisselingen

In de Algemene Ledenvergadering van 19 april 2016 namen de Vrienden afscheid van onze zeer betrokken voorzitter René Vlaanderen, die 11 jaar lang in verschillende functies actief is geweest in de Vereniging Vrienden van Den Haag. De vereniging is René zeer veel dank en waardering verschuldigd.

In diezelfde vergadering werd Henk Bakker als zijn opvolger benoemd. Henk Bakker is al geruime tijd lid van de vereniging. Hij heeft 40 jaar in verschillende functies op en rond het Haagse Binnenhof gewerkt, laatstelijk als directeur Bedrijfsvoering, Financiën en Personeel&Organisatie van de Tweede Kamer. In die functies en door andere bestuurlijke activiteiten heeft hij in Den Haag een breed netwerk kunnen opbouwen. Henk Bakker is sinds kort gepensioneerd.

Ook trad Emilie Linssen-van Rossum toe tot het bestuur in de functie van coördinator van de werkgroep Levende Historie. Emilie is al zo'n twintig jaar lid van de vereniging en heeft aan de wieg gestaan van de start van de werkgroep Levende Historie, die zich richt op het bewaken en beschrijven van de monumentale gebouwen in de stad. Emilie voert sinds 1988 een civiele advocatenpraktijk.

In de Algemene ledenvergadering van 25 oktober 2016 werd er opnieuw afscheid genomen van een zeer actief bestuurslid: Hanny Wesseling heeft zich gedurende een lange reeks van jaren ontfemd over het wenskaartenproject. Nog steeds een belangrijke bron van inkomsten van de vereniging en bovendien een project dat de naamsbekendheid van de vereniging bevordert.

In dezelfde ledenvergadering werd een nieuw bestuurslid met een nieuwe portefeuille benoemd: Peter Reinders, die speciaal belast is met de public relations en de communicatie van de vereniging. Peter Reinders heeft jarenlange ervaring op het gebied van Marketing en Communicatie bij verschillende grote financiële instellingen. Ook de mogelijkheden van internettoepassingen en PR behoorden tot zijn werkterrein. Deze kennis kunnen wij als vereniging goed gebruiken om ons nog beter te profileren.

Huisstijl

De vereniging kent inmiddels naast het magazine Ons Den Haag ook een digitale Nieuwsbrief en een vernieuwde website. Daarnaast zijn wij op evenementen regelmatig

aanwezig met een kraam. Belangrijk is dat al deze middelen een eenduidig en herkenbaar gezicht naar buiten hebben. Er is inmiddels een aanzet gemaakt om al deze uitingen dezelfde 'look and feel'-ervaring te geven. De eerste voorstellen zijn in samenwerking met een gespecialiseerd bureau gemaakt en binnen het bestuur en betrokken werkgroepen besproken. In de loop van 2017 zullen we met een verfrist en eigentijds gezicht naar buiten komen waarbij de kenmerken van het verleden ook goed zichtbaar zullen blijven.

Beleidsplan

Het bestuur heeft zich ook in het verslagjaar 2016 laten leiden door het motto: "Wij zijn geen actiegroep, maar zo nodig voeren wij wel actie". Dit uitgangspunt is ook terug te vinden in het zogenoemde beleidsplan. Dat is in het begin van dit verslagjaar opgesteld en later in dit jaar besproken in een speciaal daartoe belegde bestuursvergadering. Het vormt voor het bestuur en de werkgroepen de basis voor hun functioneren. Daarin zijn de volgende doelen vastgelegd:

1. een pregnantere rol in het bestuurlijk debat over beleidszaken betreffende de belangrijkste aandachtspunten van bestuur en werkgroepen:
  - kwaliteit van de open ruimte
  - stadsgroen
  - stadsgezichten
  - de plaats van monumenten in het stadsbeeld;
2. invloed op het gemeentelijk beleid op deze beleidsterreinen;
3. zelf initiatieven ontplooiën bij projecten, die de stedelijke kwaliteit verhogen en de Vrienden van Den Haag op de kaart zetten.

De Tien Gouden Regels voor een leefbare stad, zoals geformuleerd in ons visiedocument Haags Peil en sinds de presentatie ervan in mei 2008 de 'grondwet' van onze vereniging, blijven hierbij richtinggevend.

Samenwerking

In dit verslagjaar is op initiatief van onze vereniging het zogenoemde Meerdervoortberaad ingesteld. Zo genoemd naar de laan waar de bijeenkomsten worden gehouden. In het Meerdervoortberaad overleggen de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming Den Haag en omstreken, Fietsersbond Haagse Regio, Rover afdeling Den Haag en de Vrienden van Den Haag van tijd tot tijd over zaken van gemeenschappelijk belang. Duurzaam Den Haag en Platform Stad zijn hierbij als adviseurs en waarnemers aanwezig. Aan het einde van het verslagjaar is een begin gemaakt met het opstellen van een gemeenschappelijk manifest gericht op de verkiezingen voor de gemeenteraad in maart 2018.

Daarnaast oriënteert het bestuur zich op de werkwijze en gang van zaken bij zusterverenigingen in andere grotere steden. We overwegen om de contacten met deze verenigingen aan te halen om ervaringen uit te wisselen en zo van elkaar te kunnen leren.

Ledenbestand

Op 31 december was het aantal leden 1548.

Mutaties in 2016:

-	nieuwe leden	150
-	opzeggingen (overlijden, opname, verhuizing, enz.)	105
-	geroyeerd, wegens het niet voldoen aan de betalingsverplichting	26

Dit kan onder andere het gevolg zijn van een overlijden, een opname in een verzorgingshuis of een verhuizing zonder kennisgeving daarvan aan de vereniging. Een flink aantal leden steunt de vereniging door het overmaken van een hoger bedrag dan de minimumcontributie, waarvoor onze hartelijke dank!

Werkgroepen

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Algemeen

Ook dit jaar is er met 37 excursies naar 15 verschillende bestemmingen een grote verscheidenheid aan excursies geboden. Net als vorig jaar is een aantal bestemmingen herhaald om recht te doen aan de vele aanmeldingen. Er is een vaste kern van een kleine 300 leden, die regelmatig aan een excursie deelnemen.

Excursies en activiteiten

Ondersteund door artikelen in Ons Den Haag hebben wij kennis gemaakt met voor de leden minder bekende wijken zoals Transvaal, Morgenstond en Wateringse Veld (beide onderdeel van stadsdeel Escamp) en het is altijd weer verrassend wat een wijk te bieden heeft. Dat gold ook voor het bezoek aan geslaagde bewonersinitiatieven, zoals De Nieuwe Regentes/ Emma's Hof. Veel belangstelling was er voor de themawandelingen: maar liefst 150 leden, exclusief de introducés, namen hieraan deel. Er was aandacht voor geschiedkundige wetenswaardigheden, architectuur, groen in de stad en voor de beleidsdiscussies die hier inbreuk op dreigen te maken, zoals bij de Scheveningse Bosjes. De excursies naar verschillende kerken mochten op grote belangstelling rekenen met 206 deelnemende leden (excl. introducés). Het gaat bij deze bezoeken niet alleen om wat er binnen gebeurt - en in dat opzicht was de Joodse Synagoge een hoogtepunt -, maar ook om de prachtige architectuur die de kerken veelal kenmerkt. Nieuw dit jaar was aandacht voor een heel ander aspect van een dynamische stad, namelijk die van de zorg voor kwetsbare doelgroepen, waarvan de bezoeken aan de Kessler Stichting veel indruk maakten. Tot slot zij vermeld: de goed bezochte vriendenborrels, waar de onderlinge banden weer konden worden aangehaald.

Overzicht van de excursies en activiteiten:

1. Transvaal lezing en wijkwandeling 1x	2.
Themawandeling Van Bloedberg naar bajas 4x	3.
Nieuwe Badkapel 2x	4.
Wijkwandeling Escamp Morgenstond 2x	5.
AVR afvalverwerking 6x	
6. Thema wandeling Clingendael 2x	
7. Liberaal Joodse Synagoge 2x	
8. Kesslerstichting 4x	
9. Themawandeling Oud Eik en Duinen 4x	
10. De Nieuwe Regentes/Emma's hof 1x	
11. Wijkwandeling Escamp Wateringse Veld 2x	
12. Thema wandeling Scheveningse Bosjes 2x	
13. Rondwandeling Binckhorst 1x	
14. Elandstraatkerk 2x	
15. Stadsklooster met kerststallen 2x	
16. Vriendenborrels 3x	

Werkgroep Levende Historie

Algemeen

In het jaar 2016 heeft de werkgroep zes keer vergaderd. De werkgroep is begonnen met vijf leden en vanaf februari is er een zesde lid toegetreten. Na het vertrek van Martin Snuverink eind 2015 uit de werkgroep is Emilie Linssen - van Rossum als coördinator begonnen en toegetreten tot het bestuur van de Vereniging. Direct na deze verandering heeft de werkgroep zich sterk gemaakt om nieuwe leden te werven.

Nieuwe werkgroepleden

Henk Boenders is eind 2015 al toegetreden. In het jaarverslag over 2015 is dat echter nog niet vermeld. Henk is jurist en gespecialiseerd in het bestuursrecht. Zijn expertise in het behandelen van bestuursrechtelijke vraagstukken komt de werkgroep goed van pas bij het doorgronden van bestemmingsplannen en het beoordelen van nut en noodzaak van het indienen van zienswijzen, eventueel gevolgd door het indienen van bezwaar- en beroepschriften na goedkeuring door het bestuur. Henk heeft in zijn werkzame leven voorts veel ervaring opgedaan in de Haagse binnenstad met het begeleiden van de stadsvernieuwingsprojecten, bewonersorganisaties en buurtbeheerbedrijven.

Vanaf februari is tevens Carla van Beers toegetreden. Zij is grafisch vormgeefster en heeft expertise in het doen van historisch onderzoek naar de bewoning en achtergronden van huizen en winkels in Den Haag, maar ook daarbuiten. Zo heeft zij de website www.pietheinstraat.nl opgezet. Carla is bedreven in het doen van archiefonderzoek. Later in het jaar heeft zij tevens haar bijdrage geleverd aan de werkgroep voor de nieuwe website van de vereniging.

Contacten met het bestuur

Bij de eerste vergadering op 17 februari 2016 is Jacob Bijl aanwezig geweest namens het bestuur om de voortzetting van de werkgroep in nieuwe vorm te bespreken. Daarbij is gebleken dat de werkgroep in de nieuwe bezetting meer dan voldoende energie en ideeën heeft om aan de doelstelling van de vereniging bij te dragen. In het bijzonder door het bewaken van en aandacht schenken aan het historisch stadsgezicht van Den Haag met inbegrip van de oude monumentale bebouwing alsmede van de beeldbepalende elementen in het straatbeeld. Bij de laatste vergadering op 18 oktober 2016 is voorzitter Henk Bakker aanwezig geweest om kennis te maken met de werkgroep.

Activiteiten

Via de Nieuwsbrief is een oproep gedaan aan de leden om te reageren op de plannen van de gemeente rondom het plein voor het paleis Noordeinde en het Wilhelminamonument, dat in de jaren tachtig van de vorige eeuw tussen de tuin van de Raad van State en het paleisplein is geplaatst.

De werkgroep heeft zich onder andere verder toegelegd op:

- Dag van de Haagse Geschiedenis op 16 april 2016;
- deelname aan de werkgroep 'herinrichting Kerkplein';
- indienen van een zienswijze over de herinrichting van het Kerkplein en de calamiteitenroute;
- overleg met gemeenteraadslid van D'66 over de welstandsnota (bijwonen vergadering);
- deelname aan de werkgroep over de vorming van het Museumkwartier;
- deelname aan het overleg betreffende de totstandkoming van het Haagse Historie Magazine;
- brief aan de minister over de renovatie van het Binnenhof en het deel betreffende het oude Hotel Central in de Lange Poten;
- volgen van de cursus van het Erfgoedhuis Zuid-Holland over handhaving onder de nieuwe Erfgoedwet op 22 september in Delft door onder andere Professor Barkhuysen;
- overleg met de wethouder en de afdeling Monumentenzorg over de zorgpunten van de werkgroep op 7 oktober 2016, waarbij is afgesproken dat er tweemaal per jaar een overleg zal plaatsvinden tussen de afdeling Monumentenzorg en de werkgroep Levende Historie. De signalering van deze zorgpunten is een voortdurende activiteit van de werkgroep.

Artikelen

in Ons Den Haag, jaargang 43:

- Nr. 1: '*Renovatie van het Binnenhof: ondergang buiten het hof*'

- Nr. 3: *'Oudste Woonerf van Den Haag'*
- Nr. 4: *'Pleinvrees: Den Haag, behoud uw Pleinen!'*
- Nr. 6: *'Oorlogsmonument met Wilhelminabeeld, hoezo gedateerd?'*

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Stadsgroen

Op dit gebied hebben de Vrienden weer resultaten geboekt in het overleg met de gemeente. Het nieuwe groenbeleidsplan de 'Agenda Groen voor de Stad' is tot stand gekomen in goed overleg met het groenplatform waarin de Vrienden samenwerken met de AVN en andere groene organisaties. De visie wijkgroen Scheveningen is van het begin af aan ontwikkeld in een proces van co-creatie met de gemeente door bewonersorganisaties, de AVN en de Vrienden.

Wat betreft de inspraak ging het niet goed bij de plannen voor de Scheveningse Bosjes, de Waterpartij en het Westbroekpark. Er kwam een plan van bovenaf, dat na massaal verzet werd ingetrokken. Van de weeromstuit werd de inspraak toen helemaal opengegoid. Men begon weer vanaf nul; er werd niets gedaan met de visies in de vele zienswijzen. Iedereen mocht meepraten, maar aan betrokken en deskundige bewoners- en belangenorganisaties werd in eerste instantie niets gevraagd. Gelukkig is een aantal van hun vertegenwoordigers toch in de denktank terecht gekomen. Er wordt toch weer aandacht besteed aan de ingediende zienswijzen. De Vrienden participeren hierin niet direct, maar blijven via de AVN wel op de hoogte van de ontwikkelingen.

Ruimte voor de stad en verdichting

Nadat een jaar lang met allerlei groepen van deskundigen, bewoners en ondernemers gesproken was over de 'agenda ruimte voor de stad', presenteerde wethouder Wijsmuller in september de plannen van de gemeente. De Vrienden hebben tegenover de gemeenteraad hun waardering uitgesproken voor de volgende aspecten ervan: het proces van co-creatie, de verbinding tussen duurzaamheid en woningbouw en de keuze voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer. Daarnaast hebben wij gevraagd om de gevolgen van woningsplitsing te evalueren. Wij hebben gepleit voor verdichting met kwaliteit: in de regel niet hoger bouwen dan de boomgrens (zes tot acht lagen); bij hoogbouw extra goed letten op de materiaalkeuze en vormgeving van het gebouw en op de inrichting van de openbare ruimte. Tot slot hebben wij gevraagd om de hoeveelheid stadsgroen ten minste te handhaven.

Bij de discussie in de gemeenteraad bleek de rol van de auto een heet hangijzer te zijn. Veel ideeën uit de agenda worden nu uitgewerkt in concretere plannen, zoals b.v. de woonvisie. Dit onderwerp leek ons zo belangrijk dat wij graag met de leden erover wilden spreken alvorens ons standpunt te bepalen. Slechts zeven leden gingen op de uitnodiging in. Dat is weinig voor een grote vereniging. Wij vragen ons af waaraan dat ligt en weten niet of wij ons ongerust moeten maken over deze geringe respons of dat het juist een blijk van vertrouwen is.

Verkeer

Een matige luchtkwaliteit en een groot beslag op de openbare ruimte door geparkeerde auto's – beide zaken zijn niet goed voor de leefbaarheid. Daarom heeft de werkgroep op verschillende manieren aandacht besteed aan het onderwerp verkeer, met name het verkeer naar, in en vanuit Scheveningen. Bij het overleg over het tracé van de tram naar het vroegere Norfolkterrein is het gelukt om in het meerderheidsadvies de bepaling opgenomen te krijgen dat in het gebied rondom nieuwe openbaar-vervoerhaltes betaald parkeren wordt ingevoerd. Zowel de plannen voor dit tramtracé als de verkeersvisie Scheveningen lieten lang op zich wachten. De visie biedt goede eerste aanzetten, maar niet meer dan dat.

Lopende zaken

In het dossier Spuikwartier, Wijnhaven en Onderwijs- en Cultuur Centrum heeft de gemeenteraad zichzelf grotendeels buitenspel gezet. Daarmee zijn er ook nauwelijks aanknopingspunten voor inspraak. Een beslispunt was wel het oordeel van de welstandscommissie over het ontwerp van het OCC. Bij het beantwoorden van vragen van de media gaat het ons vooral om de stedenbouwkundige kwaliteit van het gebouw en de omgeving. Het plan omvat ook de bouw van een hotel en twee woontorens. Dat is een grote massa hoogbouw, dicht op het OCC. Het wachten is op een mogelijk inspraakmoment als deze plannen verder uitgewerkt zijn.

Over het ontwerp van het 'Bestemmingsplan Het Oude Centrum' hebben wij een zienswijze ingediend, waarin wij gepleit hebben voor het wonen in de binnenstad en voor het groen. In een versteende wijk als deze moet dringend groen (en water) toegevoegd worden.

Wij volgen de ontwikkelingen van plannen voor de kuststrook zoals 'de kust gezond' en het nieuwe strandbeleid.

Partners, personen en publicaties

De leden van de werkgroep participeren in het overleg met stakeholders van platform STAD en in het stedelijk groenoverleg en het lokale groenplatform. Zij overleggen van tijd tot tijd met vertegenwoordigers van het Haags Architectuur Café. De vertegenwoordiging van de Vrienden in het Haags Monumentenplatform is aan het einde van het jaar overgedragen aan de werkgroep Levende Historie.

Ruud Voskuil heeft aan het einde van het jaar afscheid genomen van de werkgroep.

In Ons Den Haag heeft de werkgroep dit jaar negen artikelen gepubliceerd. Leden van de werkgroep schreven vier artikelen voor lifestyle magazine LEVEN!: 'Haags groen', 'Jugendstil', 'Woonhotels' en 'Zand en veen'.

Ons Den Haag

Algemeen

Zoals gebruikelijk hebben wij ook in 2016 zes nummers van Ons Den Haag uitgebracht, dit keer niet iedere keer, maar meestal wel 20 pagina's, eenmaal 16 en ter compensatie eenmaal 24 pagina's. Oorzaak was de zomerkomkommertijd waardoor de kopij het septembernummer niet helemaal kon vullen.

Bert Hilberts heeft de redactie helaas verlaten, maar in de loop van het jaar heeft Casper de Weerd het team versterkt. Met hem is de redactie geheel op peil.

Thema's en rubrieken

Vaste thema's waren Bestuur, Excursies en activiteiten, Stadsflitsen, Zoekplaatje en de Column. De werkgroepen Stadsbeeld & Stadsgroen en Levende Historie, eigenlijk de kerninbrengers, hebben respectievelijk negen en vier bijdragen geleverd. René Vlaanderen beschreef vier nieuwe boeken over Haags erfgoed. In nummer 2 begon een zedelijke serie geïllustreerde artikelen over kunst in de openbare ruimte buiten het centrum. Naast uiteenlopende losse bijdragen kwam er een rubriek 'Haagse kronkels', waarin typisch Haagse stedelijke karakteristieken belicht worden.

De rubriek Zoekplaatje blijkt vooral voor maakster Els van den Broek een wat tegenvallende respons te hebben, maar men moet bedenken dat, zoals bijvoorbeeld bij kruiswoordpuzzels, de meeste lezers wel degelijk belangstelling voor dit onderwerp hebben, ook al zenden zij geen oplossing in. Daarom gaan wij er nog een jaar mee door.

Ons Den Haag heeft geen vaste columnist en de redactie wil dit ook niet, maar het blijft een zorg om goede wisselende columnisten binnen te halen die onze bedoelingen van een goede column even goed doorhebben.

Website

In 2014 heeft het bestuur besloten de website te vernieuwen. De toenmalige website van de Vrienden was zeker niet slecht, maar in het dynamische ICT-landschap qua verschijning gedateerd en weinig gebruiksvriendelijk geworden. Door een samenloop van omstandigheden kwam die vernieuwing pas begin 2016 goed op gang. Een werkgroep uit alle geledingen van de vereniging maakte een keuze uit drie concurrerende aanbiedingen, nadat één bedrijf van webdesign was afgefallen door ziekte van de eigenaar. Gekozen werd voor VDS Webservice, een jong Haags bedrijf met een up-to-date systeem. De werkgroep heeft in samenwerking met dit bedrijf in de loop van 2016 de website vormgegeven. Het resultaat werd gepresenteerd op de Algemene Ledenvergadering in het najaar van 2016. Een website is nooit af en vraagt om continue verbetering en daarvoor ook inbreng van onze leden.

Nawoord

Het bestuur hoopt de Vrienden met bovenstaande opsomming een goed inzicht te hebben gegeven in de vele activiteiten die door een beperkte groep vrijwilligers uit uw midden in 2016 zijn verricht.

Om onze waardering daarvoor te uiten wordt het jaar traditiegetrouw afgesloten met een informele bijeenkomst van het bestuur met deze vrijwilligers. Om praktische redenen (het is vaak al zo druk met allerlei huiselijke aangelegenheden en bijeenkomsten in de decembermaand) wordt deze jaarafsluiting in de loop van januari gehouden, maar het is nog een onderdeel van het vorige bestuursjaar. Daarom wordt het in dit jaarverslag gememoreerd.

De voorzitter beëindigde zijn dankwoord op die bijeenkomst als volgt:

"Ik sluit af met een gedicht. Heb gearzeld over een mooi gedicht van Gerrit Achterberg waaruit de bekende zin 'Den Haag, je tikt ertegen en het zingt' afkomstig is. Of het gedicht van Henk van Kerkwijk dat begint met 'Den Haag is op het nippertje geslaagd slechts als provinciestad.' Uiteindelijk heb ik gekozen voor een gedicht van Jan Boerstoel uit 2001 dat wonderwel past bij de Nota 'Ruimte voor de stad' van Wethouder Wijsmuller en waarover we vast nog veel zullen horen:

Den Haag

Oh, oh Den Haag, wat maken we toch met je mee?

Hou jij nooit eens op met nóg meer schaalvergroten?

Want jij bent almaar torenhoger opgeschoten en uitgedijd ook, sinds die brand van K&W.

Op weg naar school in een verwoest Be Zuidenhout, wou ik, na kilometers dooie buitenwijken, op het Schenkviaduct nog wel eens staan te kijken hoe bijna plattelands groen en laaggebouwd mijn moederstad toen aan mijn jongensvoeten lag... "